1

עבדין כדין אמר ליה דעתי קצרה עלי כי סליק ר' זירא אשכחינהו לר' אמי ור' אסי דקאכלי בבלאי חמתות אמר *תרי גברי רברבי כוותייכו ליטעו בדרב ושמואל הא דעתי קצרה קאמר אשתמיטתיה הא דאמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל *התירו מפה לאוכלי תרומה ולא התירו מפה לאוכלי טהרות ורבי אמי ורבי אסי כהנים הוו איבעיא להו אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים או לא ת"ש דרב הונא בר סחורה הוה קאי קמיה דרב המנונא בלם ליה אומצא ואכיל אמר ליה אי לאו דרב המנונא את לא ספינא לך מאי טעמא לאו משום דזהיר ולא נגע לא דזריז קדים ומשי ידיה מעיקרא תא שמע דאמר רבי זירא אמר רב לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש אא"כ יודע בו שנטל ידיו והשמש מברך על כל כוס וכוס ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ור' יוחנן אמר מברך על כל פרוסה ופרוסה (א) אמר רב פפא בשלמא דרב ורבי יוחנן לא קשיא הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב מכל מקום הא קאמר אא"כ יודע שנטל ידיו שאני שמש דטריד תנו רבנן לא יתן אדם פרוסה לשמש בין שהכוס בידו בין שהכוס בידו של בעל הבית שמא יארע דבר קלקלה בסעודה והשמש שלא נטל ידיו אסור ליתן פרוסה לתוך פיו איבעיא להו מאכיל צריך נטילת ידים או אינו צריך ת"ש *דתני דבי מנשה רבן שמעון בן גמליאל אומר אשה מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לבנה קטן אמרו עליו על שמאי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגזרו עליו שיאכיל בשתי ידיו *אמר אביי התם משום שיבתא ת"ש דאבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דקא בכי אמר ליה אמאי קא בכית דמחיין רבאי אמאי דאמר לי קא ספית לבראי ולא משית א] ידיה ואמאי לא משית א"ל הוא אכיל ואנא משינא א"ל לא מיסתייה דלא גמיר מימחא נמי מחי והלכתא אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים מאכיל אינו צריך נטילת ידים:

מתני' צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה *רבן שמעון בן גמליאל אומר שני אכסנאין אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין:

גמ' וכי נוגע זה בזה מאי הוי *צונן בצונן הוא אמר אביי נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי: רשבג"א שני אכסנאין אוכלין על שולחן וכו': *אמר רב חנן בר אמי אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל מכירין זה את זה אסור תניא נמי הכי *רבן שמעון בן גמליאל אומר ב' אכסנאים שנתארחו לפונדק אחד זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום זה בא בחתיכתו וזה בא בגבינתו אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין ולא אסרו אלא בתפיסה אחת תפיסה אחת סלקא דעתך אלא כעין תפיסה אחת א"ל רב יימר בר שלמיא לאביי שני אחין ומקפידין זה על זה מהו אמר ליה *יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין ולטעמיך הא *דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד יאמרו

כל

עבדין כדין וכי עושין כן לאכול בלא נטילה: **דעתי קצרה** · אסטניס אני דאע"פ שנטלתי ידי אי אפשי לאכול בידי: **בבלאי חמתות** · חמתות בלויין וכורכין ידיהן בהם ואוכלים בלא נטילת ידים: **ליטעו בדרב [ושמואל]** · כסבורים אתם דהא דאשכחיה שמואל לדרב דאכיל במפה משום דלא נטל ידיו הוא: **והא דעתי קצרה קאמר ליה** · אלמא נטל ידיו: **התירו מפה לאוכלי תרומה** · דהכהנים זריזין הן ולא נגעי: **ולא התירו** · לאוכלי חוליהם בטהרה לפי שאינם למודין להשמר כמו כהנים: **אוכל מחמת מאכיל** · אדם שאוכל מיד חבירו המושיט לתוך פיו צריך האוכל נטילת ידים או אין צריך: **בלם ליה אומצא** · חתך לו חתיכת בשר: **בלם** · במ"ס סתימה כמו (תהלים לב) עדיו לבלום שהמתג והרסן מחתכין עדיו (לבלום) של סוס ולי נראה בלם ליה אומצא לשון הטמנה בנחלים כמו (בכורות דף מ:) פיו בלום גבי מומין של בכור שפיו סגור שאין יכול לפותחו אלא מעט ורגליו מבולמות: **אי לאו דרב המנונא את** · אדם חכם וזריז כדמפרש ואזיל לא הוינא ספינא לך בלא נטילה: **מאי** · תוכחתיה: **לאו דזהיר ולא נגע** · אלמא אין צריך נטילת ידים ובלבד שלא יגע: **לא** · הכי קא"ל אי לאו דרב המנונא את ויודע אני בך שנטלת ידיך · זריז עדיף מזהיר זהיר שיודע להזהר בשעת מעשה שלא יעבור על המצוה זריז הרואה את הנולד ומתקן עצמו שלא יבא לידי כך והיינו דאמרינן בע"ז (דף כ:) זהירות מביאה לידי זריזות: **השמש מברך על כל כוס וכוס** · לפי שאין קבע לשתיית השמש שאינו יודע אם יתנו לו עוד הלכך אסח דעתיה מן השתיה: **ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה** · דבטוח הוא שלא ימנעו ממנו לחם: **אי איכא אדם חשוב** · בסעודה בטוח השמש שיתן לו לחם כל הצורך: **דטריד** · לשמש את המסובין ושוכח שלא נטל ונוגע באוכלין שיאכל ואע"פ שנוגע בכל הסעודה לא איכפת לן שלא הצריכו נטילה לנוגעין אלא לאוכלין: **לא יתן אדם פרוסה לשמש** · באחד מן האורחים קאמר (ב) שלא יכעוס בעה"ב כשהוא שותה חונקו לו יין ומזיק לו ובלאו כעס נמי מתוך שחש שלא יכלה הלחם לאורחים הוא מביט ומליץ במה שזה נותן והכוס נשפך מידו ואפילו הכוס ביד השמש שמא ישפכנו: **אשה מדיחה ידה במים** · ביום הכפורים דאע"פ שאסור ברחיצה התירו לאשה להדיח ידה אחת וליגע בפת: **שלא רצה להאכיל בידו אחת** · אפילו ידו אחת לא רצה להדיח כדי ליתן פת לתינוק ביוה"כ ומונע מלהאכילו אלמא מאכיל צריך נטילה: **התם משום שיבתא** · רוח רעה שורה על ידים שלא נטלו שחרית אבל נטל ידיו שחרית ולא נזהר בהן ובא להאכיל את חבירו אין צריך נטילה ולא אמרינן דאסתם נותן לתוך פיו תקון רבנן נטילה: **דמחיין רבאי** · **קספית לבראי בדלא משית** · האכלת את בני ולא רחצת ידים תחלה: **לא מסתייה דלא גמיר** · לא די לו שאינו בקי בהלכות נטילה שהמאכיל אין צריך ליטול: **מתני' שני אכסנאין** · אין לחוש שיאכל זה משל חבירו: **גמ' זה בא מן הצפון כו'** · אלמא דוקא בשאין מכירין זה את זה קאמר: **ולא אסרו** · להעלות בשר עם הגבינה על השולחן: **אלא בתפיסה אחת** · בכרך אחד: **תפיסה אחת ס"ד** · הא בלא שלחן (ג) אוכל עליו נמי אסור: **מהו** · כיון דמקפידין שאין זה אוכל משל זה מותר או לא:

כל

בלם ליה אומצא · פירוש ופת עמה:

התם משום שיבתא · פירש בקונטרס רוח רעה שורה על הידים שלא נטלו שחרית ורבינו תם מפרש דבלא נתינת פת לתינוק מותר ליטול ידיו שחרית ביום הכפורים דלא גרע ממלוכלכות בטיט ובגואה דאמרינן שרוחץ כדרכו ואינו חושש ואין לך מלוכלכת יותר מזה שאין יכול ליגע בפיו ובעיניו בחוטמו ובאזניו דכולהו אמרינן בפ' שמונה שרצים (שבת דף קח:) דתקצץ ידו משום בת מלך ושיבתא דהכא יש לפרש כמו שפירש ר"ח שהוא רוח רעה השורה על האוכל כשבא ליתן הפת לתינוק בן ד' וה' שנים וחונקת אותו אם לא נטל ידיו באותה שעה אע"פ שנטל שחרית ומה שאין אנו נזהרים עכשיו מזה לפי שאין אותה רוח רעה מצויה בינינו כמו שאין אנו נזהרין על הזוגות ועל הגילוי:

כעין תפיסה אחת · ואם יש דבר מפסיק לא הוי כעין תפיסה אחת כההיא דמסכת ע"ז בפרק רבי ישמעאל (דף נ') גבי אבני מרקולים דאמר כאן בתפיסה אחת כאן בשתי תפיסות והיכי דמי כגון דאיכא גובה ביני וביני ולפיכך נוהגין עכשיו כשזה אוכל בשר וזה אוכל גבינה על שלחן אחד מניחין לחם או קנקן או שאר כלים להפסיק בינתיים או אוכל על מפה אחרת דהוי כעין שתי תפיסות וי"מ דלא אסרו אלא בתפיסה אחת כלומר שהן בהוצאה אחת כגון אחים שקנו אתרוג בתפיסת הבית דיש נוחלין (ב"ב קלז:) ופריך תפיסה אחת ס"ד מה לי בהוצאה אחת ומה לי בשתי הוצאות אם מכירין זה את זה ומשני כעין תפיסה אחת דהייני שמכירין זה את זה ולפי' זה לא איירי כלל שיהא מותר לאכול על שלחן אחד בשביל הפסק שבינתיים:

טיפת

מה א מיי' פ"ו מהלכות ברכות הלכה יט סמג עשין כז טוש"ע א"ח ס' קסט סעיף א [וברב אלפס ברכות פ"ח דמו.]

מו ב ג ד מיי' שם פ"ו הלכה ז ועיין בכ"מ טוש"ע שם סעיף ג :

מז ה טוש"ע שם סעיף א:

מח ו מיי' פ"ג מהל' שביתת עשור הלכה ג :

מט ז מיי' פ"ו מהלכות ברכות הלכה יח וע"ש כמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' קסג סעי' ב [וברב אלפס שם]:

נ ח מיי' פ"ט מהלכות מאכלות אסורות הלכה יז סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' פח סעיף א :

נא ט מיי' שם הלכה כח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' פח סעיף ב :

נב י מיי' שם הלכה יח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' פח סעיף א :

נג כ ל מיי' שם הלכה כח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' פח סעיף ב וע"ש בהג"ה :

נד מ מיי' פ"ז מהל' י"ט הלכה כח סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקלד סעיף א :

[יומא עז:]

[וע"ע תוס' יומא עז:]

סוכ

[עיין תוס' יומא עז: ד"ה כא]

רש"ל מ"ז

יומא עז

[שם ע"ב]

[נ"ל ידיך רש"ל]

[שבת יג:]

[לעיל קד:]

[שבת יג.]

[תוספתא פ"ח]

פסחים לז. [מו"ק יד.]

תענית כט: מו"ק יד. יח.

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמר רב פפא בשלמא וכו' יודע בו שנטל : (ב) רש"י ד"ה לא יתן וכו' קאמר כדי שלא יכעוס וכו' והונקו וכו' שמא ישפכנו מדאגת כעס בעל בית הס"ד : (ג) ד"ה תפיסה וכו' שאוכל :

* * *

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' דאמר לי קא ספית לבראי ולא משית ואמאי וכו' כצ"ל :

* * *

רבינו גרשום

בפס' סוכה: א"ל דעתי קצרה כלומר אני נטלתי ידיי אלא מה שאני אוכל במפה דעתאי אנינא ואין אני יכול ליגע באוכל: דקא אכלי בבלאי חמתות כלומר כרכי ידייהו בחמת ישן ואכלי בלא נ"י: תרי גברי רברבי כרבנן ליטעו בדרב ושמואל כלו' דסבורין אתון דרב אכיל בלא נטילת ידים במפה הא קאמר ליה דעתי קצרה ונטל ידיו: ולא התירו מפה לאוכלי טהרות כלומר לאוכלי חולין שנעשו על טהרת הקדש: אוכל מחמת מאכיל צריך נ"י כלומר אם האוכל צריך נ"י: בלם ליה אומצא. כלומר תיקן אומצא: מאי לאו משום דזהיר ומשי ידיה מעיקרא. א) כלומר והא קא חזינן הכא דאוכל מחמת מאכיל צריך נט"י: הא דאיכא אדם חשוב כו' כלומר אם השמש חשוב אדם חשוב דיתנו לו פת כל צורכו אינו צריך לברך על כל פרוסה ופרוסה אבל אם אין אדם חשוב דלא יתנו לו כל צורכו אלא פרוסה אחת כי הדורין ונותנין לו פרוסה אחרת דומה כנמלך שוב צריך לברך: שאני שמש דטריד כלו' וחיישינן שמא יגע: מברך על כוס וכוס כלומר דעל כוס וכוס דמי כנמלך דעבדי אינשי דלא שתו אלא חד כסא ובאידך כסא דמי כנמלך · שמא יארע דבר קלקלה בסעודה כלומר שמא כשיטול הבעל הבית הכוס בידו יקפיד על אותה פרוסה שיתנו לשמש וישפוך מחמת כעס הכוס מידו ויקלקל הסעודה. מדיחה אשה ידה כו'. כלומר לא רצה ליטול ידו אחת תגזרו עליו שיטול שתי ידיו כשיאכיל בנו: התם משום שיבתא כלומר משום רוח רעה שלא נטל ידיו שחרית משום יוה"כ שאסור להושים אצבעו במים ואסור ליגע בפת מי שלא נטל ידיו בשחרית אבל אדם שנוטל ידיו שחרית אינו צריך ליטול ידיו בשביל שמאכיל אחר: נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי כלומר אם יהו נוגעים זה בזה נהי דלא בעי קליפה דצונן וצונן הוא אבל הדחה מי לא בעי מקום מגען: לא אסרו אלא בתפיסה אחת כלומר בהדי הדדי: בתפיסה אחת סלקא דעתך כלומר ג) בלא תפיסה על שלחן אחד מי שרי. אלא כעין תפיסה אחת שמכירין זה את זה' יאמרו כל הסריקין אסורין דאמרינן בפס' פסחים מפני מה אמרו כל הסריקין אסור מפני שהאשה שותה עליהן ומתמצתן ואיבעי' להו מהו שיקבענה בדפוס שעושה סריקין בבת אחת כשהיו עושין בבית ביתוס. יאמרו כל הסריקים אסורים וסריקי ביתוס כו' הכא נמי יאמרו כל האוכל אחורין לאכול על שלחן אחד

2

תורה אור

אם תענה מתשמיש ואם תקח מצרות ואימא אידי ואידי מצרות מי כתיב אם תקח ואם תקח כתיב ואימא אידי ואידי מצרות חד לצרות דידיה וחד לצרות דאתיין ליה מעלמא דומיא דאם תקח מי כתיב אם תקח ואם תענה אם תענה ואם תקח כתיב א"ל רב פפא לאביי הא תשמיש גופה איקרי ענוי דכתיב °וישכב אותה ויענה א"ל התם שעינה מביאות אחרות ת"ר *אסור לרחוץ מקצת גופו ככל גופו ואם היה *מלוכלך בטיט ובצואה רוחץ כדרכו ואינו חושש אסור לסוך מקצת גופו ככל גופו ואם היה חולה או שהיו לו חטטין בראשו סך כדרכו ואינו חושש תנא *דבי מנשה רשב"ג אומר מדיחה אשה ידה אחת במים ונותנת פת לתינוק ואינה חוששת אמרו עליו על שמאי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגזרו עליו להאכיל בשתי ידים מ"ט °אמר *אביי משום שיבתא ת"ר *ההולך להקביל פני אביו או פני רבו או פני מי שגדול ממנו עובר עד צוארו במים ואינו חושש איבעיא להו הרב אצל תלמיד מאי ת"ש דאמר רב יצחק בר בר חנה אנא חזיתיה לזעירי דאזל לגבי רב חייא בר אשי תלמידיה רב אשי אמר ההוא רב חייא בר אשי הוא דאזל לגביה דזעירי רביה רבא שרא לבני עבר ימינא למעבר במיא לנטורי פירי א"ל אביי לרבא תניא דמסייע לך שומרי פירות עוברין עד צוארן במים ואין חוששין רב יוסף שרא להו לבני בי תרבו למיעבר במיא למיתי לפירקא למיזל לא שרא להו א"ל אביי א"כ אתה מכשילן לעתיד לבא איכא דאמרי שרא להו למיתי ושרא להו למיזל א"ל אביי בשלמא למיתי לחיי אלא למיזל מאי טעמא כדי שלא תהא מכשילן לעתיד לבא רב יהודה ורב שמואל בר רב יהודה הוו קיימי אגודא דנהר (*פפא) אמברא דחצדד והוה קאי רמי בר פפא מהך גיסא רמא להו קלא מהו למיעבר למיתי לגבייכו למשאל שמעתא א"ל רב יהודה רב ושמואל דאמרי תרווייהו עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת הפת חלוקו איכא דאמרי א"ל רב שמואל בר רב יהודה תנינא עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקו מתקיף לה רב יוסף ובחול כי האי גונא מי שרי והכתיב °וימד *אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים מכאן שמותר לעבור עד אפסיים וימד אלף ויעבירני במים מים ברכים מכאן שמותר לעבור עד ברכים וימד אלף ויעבירני מי מתנים מכאן שמותר לעבור עד מתנים מכאן ואילך וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור אמר אביי שאני °נחל דרדיפי מיא יכול יעבירנו בסיחוי ת"ל °כי גאו המים מי שחו מאי מי שחו שטא שכן קורין לשייטא סיחא יכול יעבירנו בבורני קטנה ת"ל °בל תלך בו אני שיט יכול יעבירנו בבורני גדולה ת"ל °וצי אדיר לא יעברנו מאי משמע כדמתרגם רב יוסף לא תזיל ביה בספינת ציידין ובורני רבתי לא תגוזינה אמר ר' יהודה בן פזי אף מלאך המות אין לו רשות לעבור בתוכו כתיב הכא בל תלך בו אני שיט וכתיב התם °משוט בארץ אמר ר' פנחס משום רב הונא צפורה מעין היוצא מבית קדשי הקדשים בתחילה דומה לקרני חגבים כיון שהגיע לפתח היכל נעשה כחוט של שתי כיון שהגיע לאולם נעשה כחוט של ערב כיון שהגיע אל פתח עזרה נעשה כפי פך קטן והיינו דתנן *ראב"י אומר מים מפכין

מפכין

בראשית לד

יחזקאל מז

שם

ישעיה לג

שם

איוב א

אם תענה מתשמיש · להשבית עונתן : **ואם תקח מצרות** · השביעו כמשמעו שלא יוסיף להן צרות : **ה"ג ואימא אידי ואידי מצרות מי כתיב אם תקח ואם תקח כתיב ואימא אידי ואידי מצרות חד לצרות דידיה וחד לצרות דאתיין ליה מעלמא דומיא דואם תקח מי כתיב אם תקח ואם תענה אם תענה ואם תקח כתיב** · והכי פירושא ואימא אידי ואידי מצרות וה"ק אם תענה את בנותי ליקח נשים עליהן מי כתיב אם תענה אם תקח דליהוי אם תקח פי' דאם תענה ואם תקח כתיב מילתא אחריתי היא : **ואימא אידי ואידי מצרות חד לצרות דידיה** · שלא ישא בלהה וזלפה גבירות שוות להן והדר אשביעיה אם תקח נשים דהיינו צרות דאתיין להו לבתר הכי מעלמא והכי מסתברא דומיא דואם תקח : **מי כתיב אם תקח ואם תענה** · צרות דעלמא קשות להן מן הראשונות ובריש' הוה ליה לאשבועיה אצרות דעלמא והדר הוה ליה לאשבועיה אצרות דידיה דלא מישתעי אינש הכי להזהירו תחילה על הקל ולבסוף על הקשה : **מביאות אחרות** · שהיתה מתאוה לו ולא בא עליה בעונתה בימים שעמדה אצלו ואני שמעתי שעינה מביאות אחרות שבא עליה שלא כדרכה וקשיא לי א"כ אימא אם תענה את בנותי נמי הכי אשבעיה שלא יענה אותן מביאות אחרות ועוד שעינה בביאות אחרות מיבעי ליה* : **מדיחה את ידה** · לפי שרוח רעה שורה על הלחם הנלקח בידים שלא נטלן שחרית ושם השד שיבתא : **שלא רצה להאכיל בידו אחת** · אפי' ידו אחת לא היה נוטל לתת פת לבנו קטן ביום הכפורים : **ואינו חושש** · משום רחיצה : **לנטורי פירי** · שהיו להם פרדסים בעבר הנהר : **בי תרבו** · שם הכפר : **לפירקא** · שהיו דורשין ביוה"כ : **לעתיד לבא** · לשנה אחרת לא יבואו הואיל ולא התרת' לעבור את המים ולחזור : **אמברא דחצדד** · מקום מעבר הנהר מול חצדד : **מתחת חפת** · שפת חלוקו להגביה שולי חלוקו על זרועו דאינו נראה כמלבוש אלא כנושא על כתיפו ואמר מר (שבת דף קמז.) היוצא בטלית מקופלת על כתיפו בשבת חייב חטאת : **כי האי גוונא** · דקתני לעיל עד צוארו במים והאיכא סכנה שלא ישטפוהו המים : **וימד אלף** · המלאך הראה ליחזקאל נחל היוצא מבית קה"ק תחילתו כחוט והולך וגדל וכל אלף אמה אורך משילא חוץ לירושלים לא היה עמוק אלא מי אפסים מי קרסולין: **וימד אלף** · שניות והעמיקו עד ברכים: **מכאן ואילך** · קרי ליה אשר לא אוכל לעבור אלמא אסור לעבור למעלה ממתנים: **שאני נחל** · היוצא מבית קה"ק שהיו מימיו רודפים הולכים מהר ושוטפים : **בסיחוי** · בשייט : **ת"ל כי גאו המים מי שחו** · ראויות לשוט : (א) **לפתח בית דוד** · היא ציון חוץ לירושלים :

מפכין

משום שיבתא · פרש"י רוח רעה השורה על הידים שלא נטלן שחרית ור"ת מפרש דבלא נתינת פת לתינוק מותר ליטול ידיו שחרית ביום הכפורים דלא גרע ממלוכלכות בטיט ובצואה דאמרינן שרוחץ כדרכו ואינו חושש ואין לך מלוכלך בטיט ובצואה יותר מזה שלא נטל ידיו שחרית שאינו רשאי ליגע לפיו ולחוטמו ולאזניו ולעיניו כדאמר בפרק שמונה שרצים (שבת דף קח:) יד לפה תקצץ וכו' משום בת מלך ושיבתא דהכא ענין אחר הוא (ב) שמורה על האוכל כשבא ליתן פת לתינוק °בן ד' וה' שנים ותוקתו אם לא נטל ידיו באותה שעה אף על פי שכבר נטלן שחרית ומה שהעולם אין נזהרין עכשיו בזה לפי שאין אותה רוח רעה שורה באלו המלכיות כמו שאין נזהרין על הגילוי ועל הזוגות :

מכאן

עין משפט נר מצוה

טו א ב מיי' פ"ג מהל' שביתות עשור הלכה א ב סמג לאוין סט ועשין לב טוש"ע א"ח סימן תריג סעיף א :

טז ג ד מיי' שם הלכה ט וסמג שם טוש"ע א"ח סי' תריד סעיף ד :

יז ה מיי' שם הל' ב :

יח ו מיי' שם הלכה ו סמג לאוין סט טוש"ע א"ח סימן תריג סעיף ה וסימן תקנד סעיף יב וסימן שא סעיף ד :

יט ז טוש"ע שם סימן תריג סעיף ז :

כ ח מיי' שם הלכה ו סמג שם טוש"ע שם סעיף ח :

כא ט י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה וסימן שא סעיף ד :

כב כ ש"ע שם סימן תריג סעיף ה :

חולין קז:

[שם ע"ב]

מסורת הש"ס

[נ"ב ידיו מלוכלכות כו' כן הגירסא בהרא"ש ובכל הפוסקים וכן בהרא"ש פרק אלו מגלחין סימן לז]

[תוספת' פ"ד]

[ועי' בפירש"י בחומש שכתב ויענה שלא כדרכה]

[בערוך ערך גד ו' אי' פרת]

[תוספת' סוכה פ"ג]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י בסוף סעמוד ד"ה לפתח כו' נ"ב דבפסח"ז אחר ד"ה מפכים כו': (ב) תוס' ד"ה משום כו' ושיבתא דהכא ענין אחר הוא: נ"ב ובמסכת תענית כ משמע כפירוש רש"י:

[מדות פ"ב מ"ו]

◆

רבינו חננאל

נשים שתביא עליהן צרות : ת"ר אסור לאדם לרחוץ מקצת גופו ככל גופו ואם היו ידיו מלוכלכות בטיט או בצואה רוחץ כדרכו ואינו חושש · ואסור לסוך מקצת גופו ככל גופו ואם היה חולה או שהיו לו חטטין בראשו סך כדרכו ואינו חושש · תנא דבי מנשה רשבג"א מדיחה ידה אשה במים ונותנת פת לתינוק · שמאי הזקן לא רצה להאכיל בידו אחת וגזרו עליו להאכילו בשתי ידיו · מ"ט משום שיבתא פי' רוח רעה : ת"ר ההולך להקביל פני רבו או אביו או מי שגדול ממנו עובר עד צוארו במי' ואינו חושש' רב אצל תלמיד מאי ולא איפשיטא בה-יא דהא רב אשי [אמר] דרב חייא בר אשי הוא דאזל לגביה זעירי רביה רבא שרא להו לבני עבר ימינה למעבר לנטורי פירי · תניא כוותיה שומרי פירות עוברים עד צוארם במים ואינם חוששין · רב יוסף שרא להו לבני בי רב למעבר כדי למיתא בפירקא · ושרא להו נמי למיהדר כדי שלא תהא מכשילן לעתיד לבא · כלומר אם תאסרהו לחזור לביתו לא יבא פעם אחרת · אמר רמי בר פפא לרב יהודה ולרב שמואל מהו למעבר במיא ומיתו קמי רבנן למשאל בשמעתא אמרו ליה תנינא עובר ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקו ומתמהינן וכי האי גונא בחול מי שרי והכתיב וימד אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים · מיכן שמותר לעבור עד אפסים · וימד אלף ויעבירני במים מים ברכים מיכן שמותר לעבור עד ברכים · וימד אלף ויעבירני (במים) מי מתנים · מיכן שמותר לעבור עד מתנים · מיכן ואילך נחל אשר לא יעבור · כלומר (לא) [אם] יהיו מים למעלה ממתנים נקראין נחל אשר לא יעבר · ושנינן שני נחל

משום

גליון הש"ס

גמרא אמר אביי משום שיבתא · עיין תענית דף כ ע"ב ברש"י ד"ה מילתא דשיבתא: תוס' ד"ה משום שיבתא וכו' בן ד' וה' שנים ותוקתו · בערוך איתא מבן ב' חדשים עד ז' שנים והרוח רעה אוחזת התינוק בצוארו במפרקת בגידים שאחורי הצואר ומייבשת אותם ומתנוונה והולך עד שימות וממה היא בשעה שאמו באה מבית הכסא או מנהר ומינקת לבנה לאלתר :

תוספות ישנים

לגמרי : **סך** כדרכו ואינו חושש · כיון שיש בו רפואה קצת כדתנן בפרק שמונה שרצים (דף קיא.) החושש במתניו לא יסוך בהן יין וחומץ אבל סך הוא את השמן מיהו משום שחיקת סממנין ליכא למיגזר מידי . **להאכיל בידו אחת** · פירוש ליטול ידו אחת להאכיל לתינוק וגזרו עליו שיאכיל בשתי ידיו משום שיבתא : **משום שיבתא** · אומר ר"ת נראה לו כפירוש הערוך שפירש שהוא רוח רעה שהיא חונקת התינוק כשנוהגין לו לחם בלא נטילת ידים ובימי חכמים היה קשה לתינוק ועכשיו אין נזהרין בכך ולאו היינו בת מלך דשמונה שרצים (דף קט.) דהתם איירי בנטילת שחרית והכא מיירי כל שעה אפילו בחצי היום ונראה לר"ת שמותר ליטול ידיו ביוה"כ כדאמר הכא היו ידיו מלוכלכות בטיט ובצואה רוחץ כדרכו ואינו חושש ואמרינן נמי בפרק שמונה שרצים (דף קח:) דהיכא שלא נטל ידיו שחרית יד לפה תקצץ יד לעיניו תקצץ כו' ואמרינן נמי התם בת מלך היא זו ומקפדת עד ג"פ וגם יש סכנה שאי אפשר שלא יגע כל היום באחד מאלה וכן אם הסיך (מי) רגליו מותר לרחוץ ידיו משום הכון לקראת אלהיך ישראל והיינו כמו ידיו מלוכלכות בטיט ובצואה וכן פירש רבינו שמואל וריב"א מיהו היכא שהוצרך לקטנים ולא שפשף בידיו שאין צריך לנטילת ידים כדפרישית לא ידע ה"ר אלחנן אי חשבינן ליה כידיו מלוכלכות בטיט ומסתברא לי דיכול ליטול דכיון שמנקה עצמו שוב שייך בהו הכון והא דאמרינן לקמן (דף עח.) שורין לה מפה במים לאו היינו נטילת דתרווייהו דאורייתא : **עובר** עד צוארו במים ואינו חושש · ולא חיישינן לסחיטה כמו דאמרינן באלו קשרים (דף קיג:) גבי מהלך בדרך ופגע באמת המים כו' היכי ליעבד ליעבור במיא איתווסן מאניה ואתי לידי סחיטה דמשום מצוה או לנטורי פירי שרו רבנן והתם מיירי לדבר הרשות אך קשה קצת דאין לך דבר הרשות יותר מלנטורי פירי וכי משום הפסד יש לך להתיר אלא נראה לרבי דהואיל ולא היתרת לו אלא על ידי מלבוש זכור הוא כדאמר לקמן ובלבד שלא יוציא ידו מתחת חפת חלוקו וכי האי גוונא אמרינן בפרק שני דביצה (דף יח.) גבי נדה דהואיל ולא היתרת לה אלא ע"י מלבוש זכורה היא · מ"ר · אך קשה לרבי דנהי דלא גזרינן משום סחיטה הא איכא כיבוס וליבון כדאמר בזבחים פרק דם חטאת דבגד שרייתו זהו כיבוסו ואין לומר דהכא ודביצה בבגדים של עור דשרייתו לאו היינו כיבוסו כדמוכח התם פרק דם חטאת (דף לד:) וכדתנן נמי בפרק נוטל (דף קמב:) היתה עליו לשלשת על הכר מקנחה בסמרטוט היתה של עור נותן מים עליה עד שתכלה ולא אמרינן שרייתו זהו כיבוסו זה אין לומר דסתם בגדים לאו עור נינהו ואומר רבי דהיכא דאיכא דם או דבר טינוף על הבגד התם דוקא שרייתו זהו כיבוסו דבמניפת דם מיירי התם בפרק דם חטאת אבל היכא שהבגד שחור מחמת שנלבש בו או מחמת שנשתמשו בו או שהיה לבן לגמרי ואין בו שום טינוף אלא שצריך ללבן עדיין לא אמרינן שרייתו זהו כיבוסו וע"ע פרק דם חטאת דלא תיקשי